

Norconsult
Teknologiveien 10
8517 NARVIK

ÁŠŠEMEANNUDEADDJI/SAKSBEHANDLER
Andreas Stångberg, +47 78 48 42 28
andreas.stangberg@samediggi.no

DIN ČUJ./DERES REF.
5123076

MIN ČUJ./VÁR REF.
12/3716 - 10
Almmut go válddát oktavuoda/
Oppgis ved henvendelse

BEAIVI/DATO
26.08.2013

Vedrørende søknader om dispensasjon for frigivelser av kulturminner - Gamnes i Sør-Varanger kommune

Vi viser til deres brev av 03.07.2013 vedrørende dispensasjonssøknader for ID 158949 og ID 158956 samt tidligere korrespondanse i sakens anledning. Vi viser også til vårt brev til Sør-Varanger kommune av 26.08.2013 vedrørende oppstart av planarbeid for Gamnes – Norterminal AS. Vi beklager at tilbakemeldingen har tatt lang tid.

Det ser ut til at arealdisponeringene i det foreliggende planforslaget for Gamnes – Norterminal AS vil være i direkte konflikt med den registrerte gammetuften med ID 158949, og slik i strid med kulturminneloven § 3, jf. § 8.

I den videre planbehandlingen er det derfor slik vi ser det tre mulige scenarier i forhold til denne kulturminnelokaliteten. For det første kan Sametinget varsle og eventuelt reise innsigelse til planforslaget. Om en innsigelse ikke tas til følge av planmyndigheten vil saken gå til mekling hos Fylkesmannen og eventuelt til endelig avgjørelse i Miljøverndepartementet.

For det andre kan planforslaget opprettholdes med ønske om at det gis dispensasjon til å gjøre inngrep i det berørte kulturminnet med hjemmel i kulturminneloven § 8 fjerde ledd. Dette dersom arealdisponeringen i reguleringsplanen vil kunne føre til at kulturminnelokalitetene blir skadete, ødelagte, tildekkete eller på annen måte utilbørlig skjemmet, jf. kulturminneloven § 3. Om Sametinget innstiller på å tilrå en slik dispensasjon gis det anbefaling om dette med forslag til vilkår til Riksantikvaren som rette dispensasjonsmyndighet. Finnmark fylkeskommune og Universitetet i Tromsø, Tromsø museum vil også gi sine vurderinger og tilrådinger overfor Riksantikvaren før vedtak blir fattet. Riksantikvarens endelige dispensasjonsvedtak innarbeides i Sametingets endelige uttalelse til planforslaget og forutsettes innarbeidet i reguleringsbestemmelsene. Planen kan altså vedtas etter at ev. dispensasjon er innvilget, og før ev. arkeologiske undersøkelser. Ved eventuell dispensasjon er det vanlig å stille krav om arkeologiske undersøkelser av automatisk freda kulturminner. Utgiftene til slike undersøkelser, som vanligvis innebærer utgravinger, bæres av tiltakshaver, jf. kulturminneloven § 10. Det er Tromsø museum som er ansvarlig institusjon for ev. arkeologiske undersøkelser og som utarbeider budsjett for disse.

For det tredje kan tiltakshaver og planmyndighet vurdere andre plasseringer av tiltak i planområdet, som ikke kommer i konflikt med registrerte kulturminnelokaliteter. Kulturminnelokalitetene med tilgrensende areal rundt, herunder en sikringssone på 5 m, må da innreguleres som *hensynssone d*, jf. Lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (pbl) § 12-6 jf. pbl. § 11-8 bokstav d, og en evt. *hensynssone c* ved behov, jf. Lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (pbl) § 12-6 jf. pbl. § 11-8 bokstav c. Kulturminnelokaliteten kan i reguleringsplanen alternativt også avsettes til

Samediggi
Avoingra cnu 50
0730 Minnečuina

telečuona: +47 78 47 40 00
www.samediggi.no
samediggi@samediggi.no

Arnečuotat:
Mandag - Erndag
00 00-15 00

områder med arealformål *LNFR* og underformål *vern av kulturmiljø og kulturminner*, jf. Lov av 27.06.2008 nr 71 Lov om planlegging og byggesaksbehandling (pbl.) § 12-5 nr 5, med tilhørende bestemmelser, jf. pbl § 12-7 nr 6.

Etter Sametingets vurdering er det imidlertid ikke ønskelig at den aktuelle kulturminnelokaliteten blir regulert inn som hensynssone eller som arealformål *LNFR* med underformål *vern av kulturminner og kulturmiljø* med tilhørende bestemmelser dersom den blir liggendes som en liten "øy" inne i det planlagte industri- og havneområdet. En slik løsning vil vi gå imot, og isteden anbefale at arealene disponeres slik at den berørte kulturminnelokaliteten blir formål for dispensasjonsbehandling etter kulturminneloven § 8 fjerde ledd. Dette fordi de aktiviteter som planlegges innenfor industri- og havneområdet etter vårt syn neppe vil være forenlige med vern av kulturmiljø og kulturminner. På bakgrunn av dette er det bedre å få undersøkt kulturminnet for deretter å kunne fjerne det. På den måten vil man også kunne få ut verdifull kulturhistorisk informasjon fra det aktuelle området.

Vi vil på bakgrunn av dette allerede nå signalisere at vi vil kunne tilrå overfor Riksantikvaren at en ev. dispensasjonssøknad innvilges for berørt kulturminnelokalitet med ID 158949, men da på bakgrunn av at det stilles vilkår om arkeologiske undersøkelser av lokaliteten før tiltak iverksettes.

Det viktige er imidlertid at dispensasjonsbehandlingen ikke kan gjennomføres før planen ev. legges ut til offentlig ettersyn, jf. oven. Dette er saksgangen når en registrert kulturminnelokalitet blir berørt av arealdisponeringene i et reguleringsplanforslag, og saken skal behandles etter kulturminneloven § 8 fjerde ledd. Dispensasjonssøknaden hva gjelder den registrerte gammetuften vil derfor ikke kunne bli realitetsbehandlet på dette tidspunktet. Dette til orientering.

Når det gjelder den registrerte boplassen fra eldre steinalder med ID 158956 viser vi til uttalelse fra Finnmark fylkeskommune.

Dearvvuodagáiguin/ Med hilsen

Andreas Stångberg
fágajodiheaddji/fagleder - kulturmuittut

for Thor-Andreas Basso

Kopijja / Kopi til:

Finnmark fylkeskommune/Finnmárkku
fylkkagielda
Riksantikvaren
Sør-Varanger kommune

Areal- og
kulturvernavdelinga
Postboks 8196 Dep.
Boks 406

9815 VADSØ
0034 OSLO
9915 KIRKENES